

ИСТОРИЈА КОЈУ ЖИВИМО

Драгана
Марковић

Да историју исписују победници, једно је од општих места те науке, али историју исто тако у срж бића једног народа утискују хероји. Без посредника, живећи сопствену историју, сведоци смо херојства које је историјски карактер српског народа и у нашем времену. Само је тридесет година прошло од херојске погибије Милана Тепића, Стојадина Мирковића, Борка Никитовића и многих њихових сабораца. Ми смо њихови савременици – они су део нас.

У новембру смо с поносом носили стилизовану рамонду на реверу или грудима. Тој чудесној биљци, наталијиној рамонди, која је симбол победе у Првом светском рату, потребна је само кап воде да преживи... Србима је била потребна „кап слободе” и преживели су. Не сви, то никако, и док се ту и тамо историчари споре око броја живота које је однео тај рат, који год број да остане после повлачења црте, огроман је. Тај рат је с правом временом понео име – Велики рат.

Чини се да после тог рата ништа није било исто. „Настало је чак двадесетак нових држава, жене су добиле право гласа, рат је уздигао Америку, а задао ударац Европи”, каже историчар Предраг Марковић и додаје: „Свет се променио – пале су четири царевине, Русија, Аустроугарска, Немачка и Турска”. У том истом рату српска војска је остала упамћена као једна од најхрабријих и најчаснијих на свету, није стрелаала непријатељске војнике, није вршила одмазду... Те 1914. године побеђивала је Аустроугарску, осам пута већу од Србије... Повлачила се преко снегом завејаних гудура Албаније, умирала и васкрсавала. И када нико није рачунао на ту војску, она се подигла, пристизали су добровољци из читавог света... Сваки наш прадеда био је херој. Њиховим херојством исписивали смо свој образ и одраз – своју историју.

Разговарајући са историчарима, у циклусима, годинама, стекли смо осећај да свака загладаност у прошлост помаже у сагледавању садашњости. Неки историјски принципи и карактери остају непромењени, чак и ако се из знаних и незнаних разлога и потреба посегне за ревизијом историје. Ово друго поменуто натерало нас је и да постављамо смела питања савременим „Херодотима” – да ли је историја као наука уопште могућа... Сећамо се одговора академика Андреја Митровића на ово питање, у коме тврди да поуздано зна да није убио Ју-

лија Цезара и да је Цезар убијен... Све остало је ствар читања извора...

Да историју исписују победници, једно је од општих места те науке, али историју исто тако у срж бића једног народа утискују хероји. Без посредника, живећи сопствену историју, сведоци смо херојства које је историјски карактер српског народа и у нашем времену. Само је тридесет година прошло од херојске погибије мајора Милана Тепића, војника Стојадина Мирковића, потпоручника Борка Никитовића и многих њихових сабораца. Ми смо њихови савременици – они су део нас.

„Једанпут људи дају реч, она остаје или се погази. Ја сам дао реч да ћу да браним ову земљу ако јој буде тешко!” – тако је говорио мајор Милан Тепић. Пре тридесет година одржао је реч и, бранећи своју земљу, дао живот. Његову наредбу да се сви остали војници повуку из складишта муниције „Барутана” у шуми Беденик, северозападно од Бјеловара, одбио је једино војник Стојадин Мирковић, који је наставио да дејствује из свог транспортера, након чега је био смртно погођен. Потпоручник Борко Никитовић је погинуо у Вуковару, као припадник Гардијске бригаде, био је први у рангу 44. класе Војне академије.

„А најбољих нема, однео их бој...”, каже стих песме коју волимо. Иста та песма носи стих: „Пукни зоро, стару мајку пробуди, па да види ко јој долази...” Јутро, магла полегла, земља уздише док шкрипа капије најављује – ПОВРАТАК РАТНИКА... Онај о коме се у случају Првог и Другог рата ништа годинама није знало, враћа се кући. Колико кућа је дочекало, а колико оплакало војнике... У овом уводнику нећемо бројати. Сваки наш прадеда који се борио за „стару шљиву и родну њиву” је херој. Наравно, подједнаки хероји су жене – које су родиле, волеле, пратиле и чекале војнике и са њима заједно ратовале. |